A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2021. március 18.*

„Fellebbezés – Kartellek – Az acél koptatóanyagok európai piaca – Kétoldalú és többoldalú kapcsolatfelvételekben való részvétel az árak Európai Gazdasági Térség területén történő összehangolása céljából – Egymást követően egy vitarendezési határozat és egy rendes eljárás végén hozott határozat elfogadásához vezető »hibrid« eljárás – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – 41. cikk – Az Európai Bizottság pártatlanságra vonatkozó kötelezettsége – 48. cikk – Az ártatlanság vélelme – Indokolási kötelezettség – Egységes és folyamatos jogsértés – A jogsértés időtartama – Egyenlő bánásmód – Korlátlan felülvizsgálati jogkör”

A C-440/19. P. sz. ügyben,

a **Pometon SpA** (székhelye: Maerne di Martellago [Olaszország], képviselik: E. Fabrizi, V. Veneziano és A. Molinaro avvocati),

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2019. június 6-án benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselik kezdetben: P. Rossi és T. Vecchi, később: P. Rossi és C. Sjödin, meghatalmazotti minőségben)

alperes az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: M. Vilaras tanácselnök, N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin és K. Jürimäe (előadó) bírák,

főtanácsnok: G. Hogan,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

a főtanácsnok indítványának a 2020. október 8-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: olasz.

## Ítéletet

1 Fellebbezésével a Pometon SpA az Európai Unió Törvényszéke Pometon kontra Bizottság ügyben 2019. március 28-án hozott azon ítéletének (T-433/16, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2019:201) hatályon kívül helyezését kéri, amelyben a Törvényszék megsemmisítette az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT.39792 – „acél koptatóanyagok” ügy) 2016. május 25-én hozott C(2016) 3121 final bizottsági határozat (a továbbiakban: vitatott határozat) 2. cikkét, a Pometonnal szemben kiszabott bírság összegét pedig 3 873 375 euróban határozta meg.

## Jogi háttér

2 A[z EUMSZ 101.] és [EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 7. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„Ha panasz vagy saját kezdeményezése alapján eljáró Bizottság megállapítja a[z EUMSZ 101.] vagy [EUMSZ 102.] cikk megsértését, határozatban felszólíthatja az érintett vállalkozásokat és vállalkozások társulásait, hogy fejezzék be a jogsértést. […]”

3 E rendelet 23. cikkének (2) és (3) bekezdése értelmében:

„(2) A Bizottság határozattal bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira, amennyiben azok akár szándékosan, akár gondatlanságból:

a) megsértik [az EUMSZ 101. cikket vagy az EUMSZ 102. cikket], vagy

[…]

A jogsértésben részt vevő vállalkozások és vállalkozások társulásai tekintetében a bírság egyenként nem haladhatja meg az előző üzleti év teljes forgalmának 10%-át.

[…]

(3) A bírság mértékének meghatározásakor tekintetbe kell venni mind a jogsértés súlyát, mind annak időtartamát.”

4 Az említett rendelet 31. cikke előírja:

„A Bíróság korlátlan jogkörrel rendelkezik az olyan határozatok felülvizsgálatára, amelyekben a Bizottság bírságot vagy kényszerítő bírságot határozott meg. A Bíróság törölheti, csökkentheti vagy növelheti a kiszabott bírság vagy kényszerítő bírság összegét.”

5 Az 1/2003/EK rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatás (HL 2006. C 210., 2. o.; a továbbiakban: bírságkiszabási iránymutatás) a 9–35. pontjában bemutatja a bírságok megállapításának általános módszertanát.

6 A bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja kimondja:

„Bár a jelen [i]ránymutatás meghatározza az általános módszertant a bírságok megállapítását illetően, az egyes ügyek egyedisége vagy egy bizonyos ügy esetében az elrettentő hatás elérésének szükségessége okán a Bizottság eltérhet ezektől a módszerektől, valamint a 21. pontban megszabott határértékektől.”

## A jogvita előzményei és a vitatott határozat

7 A Törvényszék a megtámadott ítélet 1–21. pontjában bemutatta a jogvita előzményeit. A jelen eljárás szempontjából a tényállás a következőképpen foglalható össze.

8 A Pometon egy fémfeldolgozásra szakosodott olasz társaság. 2007. május 16-ig volt aktív az acél koptatóanyagok (a továbbiakban: koptatóanyagok) piacán, amikor is ezen ágazatbeli tevékenységi ágát eladta egy francia versenytárs vállalkozásnak, a Winoa SA-nak.

9 A koptatóanyagok különálló, gömbölyű vagy szögletes acélrészecskék, amelyeket elsősorban az acéliparban, a gépjárműiparban, a kohászatban, a petrolkémiában és a kővágásban alkalmaznak. A koptatóanyagokat hulladékacélból állítják elő.

10 A vitatott határozattal a Bizottság megállapította, hogy a 2003. október 3. és 2007. május 16. közötti időszakban a Pometon – vagy közvetlenül, vagy pedig képviselői, illetve két leányvállalata, a Pometon España SA és a Pometon Deutschland GmbH képviselői révén – részt vett egy olyan kartellben, amely négy másik vállalkozással, az amerikai Ervin Industries Inc. csoporttal (a továbbiakban: Ervin), a francia Winoa SA társasággal (a továbbiakban: Winoa), valamint két német vállalkozással, az MTS GmbH-val és a Würth GmbH-val kötött megállapodásokból vagy összehangolt magatartásokból állt, és amely lényegében a koptatóanyagok árának összehangolására irányult az Európai Gazdasági Térség (EGT) egészében.

### *A vizsgálati szakasz és az eljárás megindítása*

11 Az Ervin által a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 2006. C 298., 17. o.) alapján benyújtott, bírság alóli mentesség iránti kérelmet követően, miután e vállalkozásnak feltételes mentességet biztosított, a Bizottság 2010. június 15-től 17-ig előre be nem jelentett helyszíni vizsgálatokat végzett koptatóanyagok különböző gyártóinak, köztük a Pometonnak és leányvállalatainak a helyiségeiben. A Bizottság később több információkérést is intézett azon vállalkozásokhoz, amelyek álláspontja szerint a kartell tagjai voltak.

12 2013. január 16-án, a Bizottság által az [EUMSZ 101.] és [EUMSZ 102. cikk] alapján folytatott eljárásokról szóló, 2004. április 7-i 773/2004/EK bizottsági rendelet (HL 2004. L 123., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 3. kötet, 81. o.) 2. cikkének megfelelően a Bizottság megindította az 1/2003 rendelet 11. cikkének (6) bekezdésében előírt vizsgálati eljárást az Ervin, a Winoa, az MTS, a Würth, valamint a Pometon tekintetében. A Bizottság határidőt állapított meg e vállalkozások számára, amelyen belül írásban nyilatkozhattak arról, hogy készek-e vitarendezési megbeszéléseken részt venni, a 773/2004 rendelet 10a. cikke (1) bekezdésének megfelelően.

### *Az eljárás és a vitarendezési határozat*

13 Az állítólagos kartell öt tagja kifejezte azon szándékát, hogy vitarendezési megbeszéléseken vegyen részt. Ily módon 2013. február és december között a kétoldalú találkozók három körére került sor a Bizottság és a kartell tagjai között, amelyek során ismertették az utóbbiakkal a kifogások lényegét és az azokat alátámasztó bizonyítékokat. A Bizottság a kartell minden résztvevőjével ismertette a rá kiszabható bírság lehetséges összeghatárait.

14 2014. januárban az érintett vállalkozások az előírt határidőben benyújtották vitarendezési beadványaikat, a Pometon kivételével, amely úgy döntött, hogy kivonul ebből az eljárásból.

15 2014. február 13-án a Bizottság kifogásközlést küldött az állítólagos kartellben részt vevő másik négy fél mindegyikének. 2014. április 2-án az 1/2003 rendelet 7. és 23. cikke alapján meghozta velük szemben a C(2014) 2074 final vitarendezési határozatot (a továbbiakban: vitarendezési határozat).

### *A vitatott határozat*

16 2014. december 3-án a Bizottság kifogásközlést intézett a Pometonhoz.

17 2016. május 25-én a Bizottság az 1/2003 rendelet 7. és 23. cikke alapján meghozta a vitatott határozatot.

18 E határozatban a Bizottság lényegében megállapította, hogy a Pometon, illetve a kartell többi résztvevője a kartell első ága keretében egységes számítási módot vezettek be, amely lehetővé tette számukra a koptatóanyagok árának összehangolt emelését, a fémhulladék árának mutatói alapján (a továbbiakban: hulladékfelár). A kartell második ága keretében ezzel párhuzamosan megállapodtak, hogy összehangolják magatartásukat a koptatóanyagok egyedi ügyfelekkel szemben érvényesített értékesítési árait illetően, vállalva különösen azt, hogy nem versengenek egymással árcsökkentések révén (a vitatott határozat (32) (33), (37) és (57) preambulumbekezdése).

19 A Bizottság úgy vélte, hogy e jogsértés az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke folyamatos és egységes megsértésének minősül. Nem pusztán arról van szó ugyanis, hogy a résztvevők valamennyi versenyellenes megállapodása az árak összehangolására vonatkozott és ugyanazokat a termékeket érintette, hanem azok ugyanolyan módon zajlottak le a jogsértés teljes időtartama alatt, vagyis 2003. október 3. és 2007. május 16. között. Végül a jogsértésben részt vevő vállalkozások, valamint a nevükben eljáró személyek lényegében ugyanazok voltak (a vitatott határozat (107) és (166) preambulumbekezdése).

20 Következésképpen a Bizottság szerint e kartell célja a verseny korlátozása volt, és jelentős hatással járt az érintett termék tagállamok, illetve az EGT-Megállapodás részesei közötti kereskedelmére (a vitatott határozat (142) és (154) preambulumbekezdése).

21 A Bizottság úgy vélte, hogy a Pometon 2003. október 3-tól vett részt a kartellben, és arra támaszkodva, hogy a Pometon hivatalosan nem lépett ki az említett kartellből, megállapította, hogy e részvétel 2007. május 16-ig folytatódott, amikor a Pometon eladta a koptatóanyagok ágazatában fennálló tevékenységét a Winoának (a vitatott határozat (160) és (166) preambulumbekezdése).

22 A bírságkiszabási iránymutatás alapján a Bizottság a Pometonnal szemben kiszabott bírság alapösszegét a Pometon által az EGT-országok piacain 2006-ban, vagyis az e vállalkozás által a szóban forgó jogsértésben való részvételének utolsó teljes évében elért eladások értékének 16%-ának megfelelő összegben állapította meg.

23 Ezen arányt egy 15%-os alapmérték elfogadásával számították ki, amelyet 1%-kal megnöveltek annak érdekében, hogy figyelembe vegyék a jogsértés egész EGT-t felölelő földrajzi kiterjedését (a vitatott határozat (214)–(216) preambulumbekezdése). A bírság alapösszegének változó részét ezt követően 16%-os kiegészítő összeggel növelték, amelyet azért alkalmaztak, hogy elrettentsék a vállalkozásokat attól, hogy az árak összehangolására irányuló megállapodásokat kössenek (a vitatott határozat (220) preambulumbekezdése).

24 A bírság így kiszámított alapösszegét nem növelték súlyosító körülmények miatt. Éppen ellenkezőleg, a Pometon esetében ezt az összeget 10%-kal csökkentették enyhítő körülmények címén, mivel a többi vállalkozáshoz képest kisebb mértékben vett részt a kartell második ágában (a vitatott határozat (225) preambulumbekezdése).

25 Végül a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján a Bizottság módosította a bírság kiigazított alapösszegét (a vitatott határozat (228)–(231) preambulumbekezdése), 60%-kal csökkentve azt.

26 E körülményekre figyelemmel a Bizottság a vitatott határozat 1. cikkében megállapította, hogy a Pometon megsértette az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését és az EGT-Megállapodás 53. cikkének (1) bekezdését azáltal, hogy 2003. október 3. és 2007. május 16. között az egész EGT-re kiterjedő egységes és folyamatos jogsértésben vett részt a koptatóanyagok ágazatában alkalmazott árak összehangolását illetően.

27 E határozat 2. cikkében a Bizottság e jogsértés miatt 6 197 000 euró összegű bírságot szabott ki a Pometonnal szemben.

## A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

28 A Törvényszék Hivatalához 2016. augusztus 3-án benyújtott keresetlevelével a Pometon keresetet indított lényegében a vitatott határozat megsemmisítése, illetve másodlagosan a kiszabott bírság összegének csökkentése iránt.

29 A Pometon öt jogalapot hozott fel a Törvényszék előtt.

30 Az első jogalap az eljárás pártatlansága elvének, az ártatlanság vélelme elvének, valamint a védelemhez való jognak a megsértésére vonatkozott, mivel a Bizottság a vitarendezési határozatban konkrét magatartásokat tulajdonított a fellebbezőnek, ezáltal előre meghatározva a vitatott határozatban vele szemben később felhozott vádakat.

31 A második jogalap az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikkének megsértésére, az indokolás hiányosságára és ellentmondásosságára, valamint a védelemhez való jog és a bizonyítási teherre vonatkozó szabályok megsértésére vonatkozott, mivel a Bizottság bizonyítékok nélkül tudta be a kartellben való részvételt a fellebbezőnek, amely abban valójában soha nem vett részt.

32 A harmadik jogalap az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikkének megsértésére vonatkozott, mivel a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a kartell cél általi versenykorlátozásnak minősül.

33 A Pometon a negyedik jogalapjával a kartellben való részvételének időtartamát vitatta, és annak elévülésére hivatkozott.

34 Végezetül, a bírság törlésére vagy összegének csökkentésére vonatkozó kereseti kérelmének alátámasztására felhozott ötödik jogalappal a Pometon az indokolási kötelezettség, valamint az arányosság és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére hivatkozott azzal kapcsolatban, hogy a Bizottság a bírságkiszabási iránymutatás 37. cikke alapján kivételesen kiigazította a bírság alapösszegét.

35 A Törvényszék a megtámadott ítélettel az első négy jogalapot elutasította, azonban az ötödik jogalapnak helyt adott.

36 A Törvényszék ennélfogva megsemmisítette a vitatott határozat 2. cikkét, és a Pometonnal szemben kiszabott bírság összegét 3 873 375 euróban állapította meg, és a keresetet az ezt meghaladó részében elutasította.

## A felek kérelmei a fellebbezési eljárásban

37 A Pometon azt kéri, hogy a Bíróság:

– elsődlegesen helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, és semmisítse meg a vitatott határozatot;

– másodlagosan helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet annyiban, amennyiben a Törvényszék nem állapította meg, hogy a Pometon 2005. november 18. és 2007. március 20. között teljesen megszüntette a vitatott kartellben való részvételét, következésképpen csökkentse a vele szemben kiszabott bírság összegét, és mindenesetre csökkentse ezt az összeget, és

– a Bizottságot kötelezze az elsőfokú eljárás és a fellebbezési eljárás költségeinek viselésére.

38 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

– a fellebbezést mint részben elfogadhatatlant és részben megalapozatlant utasítsa el, és

– a Pometont kötelezze a költségek viselésére.

## A fellebbezésről

39 A fellebbezésének alátámasztására a fellebbező négy jogalapot hoz fel. Az első fellebbezési jogalap a Törvényszék általi téves jogalkalmazásra vonatkozik, mivel a Törvényszék nem állapította meg, hogy a Bizottság megsértette az eljárás pártatlanságának elvét és az ártatlanság vélelmét. A második és a harmadik jogalap egyrészt a bizonyítási teherre és az ártatlanság vélelmére vonatkozó szabályok téves alkalmazására, másrészt pedig a megtámadott ítélet ellentmondásos vagy hiányos indokolására vonatkozik, ami e vállalkozásnak a kartell első ágában való részvételét,

illetve a kartellben való részvételének időtartamát illeti. A negyedik jogalap az egyenlő bánásmód elvének megsértésére, valamint a megtámadott ítélet állítólagosan ellentmondásos vagy hiányos indokolására vonatkozik a Pometonnal szemben kiszabott bírság összegének meghatározását illetően.

### *Az első jogalapról*

#### *A felek érvei*

40 Első jogalapjával a Pometon lényegében azt állítja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 63–103. pontjában tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a Bizottság a vitatott határozat elfogadásával nem sértette meg az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) 2014. február 27-i Karaman kontra Németország ítéletéből (CE:ECHR:2014:0227JUD001710310) és a Törvényszék 2017. november 10-i Icap és társai kontra Bizottság ítéletéből (T-180/15, EU:T:2017:795) eredő ítélkezési gyakorlattal értelmezett pártatlanság elvét és ártatlanság vélelmét.

41 A Pometon szerint a Törvényszék által a megtámadott ítélet 103. pontjában megállapítottakkal ellentétben a vitatott határozat jogellenes, mivel a vitarendezési határozat elfogadásától kezdődően – és ahogyan az e határozat (26), (28), (29), (31) és (36)–(38) preambulumbekezdéséből kitűnik – a Bizottság meghatározott jogsértő magatartást tulajdonított neki. A Pometon úgy véli, hogy e körülmények között ezen intézmény nem végezhetett pártatlan értékelést a vitatott határozat elfogadásához vezető eljárás során.

42 Elsősorban, a megtámadott ítélet 65. és 76. pontjában hivatkozott azon téves körülmény, hogy a Bizottság a vitarendezési határozat 4. lábjegyzetében kifejezetten kizárta a Pometon vétkességét, nem alkalmas a Pometon felelősségével kapcsolatos félreértések elkerülésére. Ezenkívül e tekintetben a jelen ügy különbözik a Törvényszék 2017. november 10-i Icap és társai kontra Bizottság ítéletének (T-180/15, EU:T:2017:795) alapjául szolgáló ügytől.

43 Másodsorban a Pometon úgy véli, hogy a Törvényszék azáltal, hogy a megtámadott ítélet 79., 81. és 83. pontjában megállapította, hogy a Bizottság az EJEB 2014. február 27-i Karaman kontra Németország ítéletének (CE:ECHR:2014:0227JUD001710310) megfelelően járt el, megsértette az ezen ítélet 64. pontjában rögzített kritériumokat. E kritériumok szerint az ártatlanság vélelmének tiszteletben tartása érdekében a Pometonra való hivatkozásoknak szükségeseknek vagy elengedhetetleneknek kellett volna lenniük a vitarendezési határozat címzettjei vétkességének értékeléséhez. Márpedig a jelen ügyben nem ez volt a helyzet, és a Törvényszék elfogadta azon hivatkozások figyelembevételét, amelyek „objektíven hasznosnak bizonyulhatnak”, vagy amelyek a vitarendezésben részt vevő felek „kizárólagos felelősségének megállapítását szolgálják”.

44 Közelebbről, először is a vitarendezési határozat 31. pontjában a Bizottság által tett azon megállapítás, amely szerint a Pometonnal fennálló kapcsolatok 2007. május 16-ig folytatódtak, csupán a Pometonnak betudható felelősségi elemre vonatkozik, és nem releváns a kartell többi résztvevője vétkességének értékelése szempontjából. A Pometon azt állítja, hogy e megállapítás említése nem volt elengedhetetlen, mivel – ahogyan azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 89. pontjában kimondta – e megállapítással a Bizottság a kartell időbeli alakulásának pontosítására szorítkozott, és mivel a vitarendezésben részt vevő vállalkozások elismerték, hogy 2010-ig részt vettek a kartellben. Ezenkívül, ha a Bizottság a Pometon tevékenységének a Winoára való átruházására kívánt volna hivatkozni, elegendő lett volna ezen átruházás megemlítése.

45 Ráadásul a megtámadott ítélet 89. pontjában a Törvényszék azt is megállapította, hogy a Pometonnal szemben a vitarendezési határozat 31. pontjában tett hivatkozásnak „nem célja a [Pometon] jogsértésért való felelősségének megállapítása”. E tekintetben a Pometon előadja, hogy az EJEB 2014. február 27-i Karaman kontra Németország ítéletének (CE:ECHR:2014:0227JUD001710310) 41. és 65. pontjából az következik, hogy az ártatlanság vélelmét akkor sértik meg, ha valamely határozat indokolása arra enged következtetni, hogy a Bizottság az érintettet vétkesnek tekintette, vagy ha az ilyen hivatkozás kétségeket támasztott a vétkességre vonatkozó esetleges prejudikálást illetően.

46 Ugyanezen okból, másodszor, szintén nem releváns a megtámadott ítélet 81. pontjában szereplő azon állítás, amely szerint a Pometonra való hivatkozások, amelyeket kizárólag a vitarendezési határozatnak „Az események leírása” című 4. pontja említ, „nem tartalmaznak semmilyen jogi minősítést e vállalkozás magatartását illetően”. Ráadásul ezen állítás téves, mivel a Bizottság nem szorítkozott bizonyos, a Pometonnak betudható tényekre való hivatkozásra, hanem magatartását e határozat 29. pontjában „megállapodásnak” vagy kartellnek minősítette. Egyébiránt a Pometon emlékeztet arra, hogy a 2017. november 10-i Icap és társai kontra Bizottság ítéletben (T-180/15, EU:T:2017:795) a Törvényszék megállapította, hogy a Bizottság megsértette az ártatlanság vélelmét azáltal, hogy a vitarendezésre vonatkozó határozatban megemlített egy harmadik felet, annak ellenére, hogy a vitatott szövegrészek e határozatnak a tényállást felidéző részében szerepeltek, és nem tartalmaztak az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésére tekintettel történő jogi minősítést.

47 Harmadszor, a megtámadott ítélet 83. pontjában a Törvényszék megalapozatlan jelentőséget tulajdonított annak, hogy a Pometonra való hivatkozások a vitarendezést elfogadó négy vállalkozás által elismert ténybeli elemeken alapultak. A Törvényszék ily módon megpróbálta igazolni a vitarendezési határozat tartalmát, azt állítva, hogy az megismétli a vitarendezést elfogadó felek által aláírt vitarendezési beadványok tartalmát. Márpedig a Pometon azt állítja, hogy e beadványok valójában a Bizottságtól származnak. Ráadásul a Bizottság vele szembeni prejudikációja egyértelműen kitűnik magából az említett beadványok szövegéből, amely a Pometonnak tulajdonított magatartásokat „kartellnek” és „versenyellenes kapcsolatoknak” minősíti.

48 E tekintetben a Pometon válaszában pontosítja, hogy a vitarendezési beadványokkal kapcsolatos érvelése a Törvényszék értékeléseire tekintettel szükséges, ezért nem tekinthető elfogadhatatlannak.

49 Védekezésében a Bizottság azt állítja, hogy e jogalap elfogadhatatlan, mivel a közigazgatási eljárásra vonatkozó ténybeli értékelések vitatására irányul, és egy olyan jogalap Bíróság általi újbóli érdemi értékelésének elérésére irányul, amelyről a Törvényszék már határozott, és az első fokon elő nem adott új kifogásokat hoz fel. Mindenesetre az említett jogalap megalapozatlan.

*A Bíróság álláspontja*

– *Az elfogadhatóságról*

50 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a Törvényszék kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a tényállás megállapítására és mérlegelésére, valamint – főszabály szerint – az általa e tényállás alátámasztása érdekében elfogadott bizonyítékok megvizsgálására. Amennyiben ugyanis a bizonyítékok megszerzése szabályszerűen történt,

valamint az általános jogelveket és a bizonyítási teherre és a bizonyításfelvételre vonatkozó eljárási szabályokat tiszteletben tartották, kizárólag a Törvényszék feladata annak mérlegelése, hogy a hozzá benyújtott bizonyítékoknak milyen bizonyító erőt tulajdonít. E mérlegelés tehát, eltekintve e bizonyítékok elferdítésétől, nem minősül a Bíróság felülvizsgálata alá tartozó jogkérdésnek (2017. január 12-i Timab Industries és CFPR kontra Bizottság ítélet, C-411/15 P, EU:C:2017:11, 153. pont).

51 Továbbá a fellebbezés keretében a Bíróság felülvizsgálata a Törvényszék előtt megvitatott jogalapokról és érvekről hozott jogi döntés értékelésére korlátozódik. Ennélfogva a fél nem hivatkozhat először a Bíróság előtt olyan jogalapra vagy érvre, amelyre a Törvényszék előtt nem hivatkozott (lásd ebben az értelemben: 2016. november 8-i BSH kontra EUIPO ítélet, C-43/15 P, EU:C:2016:837, 43. pont; 2019. december 13-i HK kontra Bizottság ítélet, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, 26. pont).

52 Végül, noha a fellebbezés elfogadhatatlan annyiban, amennyiben arra szorítkozik, hogy megismételje a Törvényszék előtt már felhozott jogalapokat és érveket, ha a fellebbező az uniós jognak a Törvényszék általi értelmezését vagy alkalmazását kifogásolja, az elsőfokú eljárásban megvizsgált jogkérdések a fellebbezési eljárásban újból vita tárgyát képezhetik. Ha ugyanis a fellebbező ily módon nem tudná fellebbezését a Törvényszék előtt már felhasznált jogalapokra és érvekre alapítani, akkor az említett eljárás részben értelmét vesztené (lásd ebben az értelemben: 2017. január 12-i Timab Industries és CFPR kontra Bizottság ítélet, C-411/15 P, EU:C:2017:11, 154. és 155. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

53 A jelen ügyben első jogalapjával a Pometon úgy vélte, hogy a Törvényszék többször tévesen alkalmazta a jogot, amikor téves kritériumok alapján ítélte meg a pártatlanság elvének és az ártatlanság vélelmének megsértésére alapított jogalapot.

54 A Bizottság állításaival ellentétben az ilyen jogalap olyan jogkérdésekre vonatkozik, amelyek a fellebbezés szakaszában vizsgálhatók.

55 Ugyanakkor, ahogyan azt a Bizottság helyesen jegyzi meg, a Pometon az első jogalap alátámasztása érdekében a fellebbezés szakaszában új érvet hoz fel, amely a vitarendezési beadványok Bizottság általi előkészítésén és azok hatásain alapul, holott azokra hivatkozhatott volna a Törvényszék előtt. Márpedig a jelen ítélet 51. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat alapján ez az érv nem fogadható el.

56 Következésképpen az első jogalap elfogadható annyiban, amennyiben nem az említett érvre vonatkozik.

– *Az ügy érdeméről*

57 Első jogalapjában a Pometon azt állítja, hogy a Törvényszék többször tévesen alkalmazta a jogot amikor a megtámadott ítélet 103. pontjában kimondta, hogy mind a Bizottság által a vitarendezési határozatban alkalmazott szerkesztési elővigyázatossági intézkedések, mind azok tartalma miatt az említett határozatban szereplő, a Pometonra vonatkozó hivatkozásokat nem lehet olyan valószínűsítő körülménynek tekinteni, amely az ezen intézmény Pometonnal szembeni pártatlanságának hiányára, és ebből következően a vitatott határozatban az ártatlanság vélelme tiszteletben tartásának elmulasztására utal.

58 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság a közigazgatási eljárás során köteles tiszteletben tartani az érintett vállalkozások alapvető jogait. E jogok között szerepel a megfelelő ügyintézéshez való, az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 41. cikkében biztosított jog, amelynek értelmében mindenkinek joga van többek között ahhoz, hogy ügyeit az Unió intézményei részrehajlás nélkül intézzék. A pártatlanság e követelménye magában foglalja egyrészt a szubjektív pártatlanságot abban az értelemben, hogy az ügyben eljáró érintett intézmény egyik tagja sem mutathat elfogultságot vagy személyes előítéletet, másrészt pedig az objektív pártatlanságot abban az értelemben, hogy az intézménynek e tekintetben megfelelő biztosítékokat kell nyújtania az összes jogszerű kétely kizárására (lásd ebben az értelemben: 2013. július 11-i Ziegler kontra Bizottság ítélet, C-439/11 P, EU:C:2013:513, 154. és 155. pont).

59 A megfelelő ügyintézéshez való jog körébe tartozó pártatlanság elvét meg kell különböztetni az ártatlanság vélelmének elvétől, amely a szóban forgó jogsértések jellegére, valamint a hozzájuk kapcsolódó szankciók jellegére és súlyosságára tekintettel alkalmazandó a vállalkozásokra vonatkozó versenyszabályok megsértésével kapcsolatos olyan eljárásokban, amelyek bírság vagy kényszerítő bírság kiszabásához vezethetnek (1999. július 8-i Hüls kontra Bizottság ítélet, C-199/92 P, EU:C:1999:395, 150. pont; 2012. november 22-i E.ON Energie kontra Bizottság ítélet, C-89/11 P, EU:C:2012:738, 73. pont).

60 Az ártatlanság vélelmének elve az uniós jog egyik alapelve, amely a Charta 48. cikkének (1) bekezdésében jut kifejeződésre (2012. november 22-i E.ON Energie kontra Bizottság ítélet, C-89/11 P, EU:C:2012:738, 72. pont).

61 A Charta 48. cikke megfelel az 1950. november 4-én Rómában aláírt, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (kihirdette: az 1993. évi XXXI. tv.; a továbbiakban: EJEE) 6. cikke (2) és (3) bekezdésének, ahogyan az a Charta e rendelkezésére vonatkozó magyarázatokból kitűnik. Ebből következik, hogy a Charta 52. cikke (3) bekezdésének megfelelően az EJEE 6. cikkének (2) és (3) bekezdését figyelembe kell venni a Charta 48. cikkének értelmezéséhez a védelem minimális szintjeként (2019. szeptember 5-i AH és társai [Ártatlanság vélelme] ítélet, C-377/18, EU:C:2019:670, 41. pont)

62 E körülmények között emlékeztetni kell arra, hogy az ártatlanság vélelmének elve sérül, ha a vádlottra vonatkozó bírósági határozat vagy hivatalos nyilatkozat – jogerős elítélés hiányában – olyan egyértelmű nyilatkozatot tartalmaz, amely szerint az érintett személy elkövette a szóban forgó bűncselekményt. Ebben az összefüggésben hangsúlyozni kell az igazságügyi hatóságok által használt kifejezések, valamint megfogalmazásuk konkrét körülményeinek, illetve a szóban forgó eljárás jellegének és körülményeinek fontosságát (lásd ebben az értelemben: 2019. szeptember 5-i AH és társai [Ártatlanság vélelme] ítélet, C-377/18, EU:C:2019:670, 43. pont; lásd még ebben az értelemben: EJEB, 2014. február 27., Karaman kontra Németország ítélet, CE:ECHR:20140227JUD001710310, 63. §).

63 Így összetett büntetőeljárásokban, amelyek több olyan gyanúsított ellen folynak, akiknek a felelősségét nem lehet egyetlen eljárásban elbírálni, előfordulhat, hogy a vádlottak bűnösségének értékelése érdekében a hatáskörrel rendelkező bíróságnak szükségképpen említést kell tennie harmadik felek részvételéről, akiknek a felelősségét esetleg külön eljárásban fogják elbírálni. Ugyanakkor, amennyiben harmadik felek érintettségére vonatkozó tényekre kell hivatkozni, az eljáró bíróságnak kerülnie kell, hogy több információt közöljön, mint ami az előtte folyamatban lévő eljárásban vádolt személyek büntetőjogi felelősségének elemzéséhez szükséges. Továbbá a bírósági határozatok indokolását olyan módon kell megfogalmazni, hogy elkerülhető legyen az érintett harmadik személyek bűnösségével kapcsolatos esetleges prejudikálás, ami

veszélyeztetheti az ezen személlyel szemben felhozott vádaknak egy külön eljárásban történő méltányos elbírálását (lásd ebben az értelemben: 2019. szeptember 5-i AH és társai [Ártatlanság vélelme] ítélet, C-377/18, EU:C:2019:670, 44. pont; lásd még ebben az értelemben: EJEB, 2014. február 27., Karaman kontra Németország ítélet, CE:ECHR:20140227JUD001710310, 64. és 65. §).

64 Figyelembe véve a jelen ítélet 59–61. pontját, az ártatlanság vélelmére vonatkozó, a jelen ítélet 62. és 63. pontjában kifejtett ítélkezési gyakorlat *mutatis mutandis* releváns, amikor a Bizottság ugyanazon kartell tárgyában két külön eljárást követően, eltérő címzettek számára egymást követően két határozatot fogad el, vagyis egyrészt a vitarendezési eljárás végén hozott, a vitarendezésben részt vevő vállalkozásoknak címzett határozatot, másrészt pedig a rendes eljárás végén hozott, a kartellben részt vevő más vállalkozásoknak címzett határozatot.

65 Egy ilyen, egymást követő határozatok elfogadásához vezető „hibrid” eljárásnak minősített esetben ugyanis objektíve szükséges lehet, hogy a Bizottság a vitarendezési eljárást lezáró határozatban foglalkozzon bizonyos, az állítólagos kartell résztvevőire vonatkozó olyan tényekkel és magatartással, amelyek a rendes eljárás tárgyát képezik. A jelen ítélet 62. és 63. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat fényében azonban a Bizottságnak ügyelnie kell arra, hogy a vitarendezési eljárást lezáró határozatban biztosítsa azon vállalkozások ártatlanságának vélelmét, amelyek megtagadták a vitarendezésben való részvételt, és akikkel szemben rendes eljárást folytatnak le.

66 Annak ellenőrzése érdekében, hogy a Bizottság tiszteletben tartotta-e az ártatlanság vélelmét, az uniós bíróság feladata, hogy a vitarendezési eljárást befejező határozatot és annak indokolását összességében, valamint azon sajátos körülmények fényében vizsgálja, amelyek között e határozatot elfogadták. E határozat egyes részeiben ugyanis az állítólagos kartell többi résztvevője felelősségének hiányára való kifejezett utalás értelmét vesztené, ha az említett határozat más részeit a felelősségük idő előtti megállapításaként lehetne értelmezni (lásd analógia útján: 2019. szeptember 5-i AH és társai [Ártatlanság vélelme] ítélet, C-377/18, EU:C:2019:670, 46. pont).

67 Ezen ítélkezési gyakorlat fényében kell megvizsgálni, hogy – amint azt a Pometon állítja – a Törvényszék tévesen alkalmazta-e a jogot az előtte felhozott, a pártatlanság elvének és az ártatlanság vélelmének Bizottság általi megsértésére alapított első jogalap értékelése során.

68 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a megtámadott ítéletben a Törvényszék megvizsgálta lényegében egyrészt azt, hogy a Bizottság a vitarendezési határozatban megfelelő szerkesztési elővigyázatossági intézkedést tett-e a Pometon kartellben való részvételére vonatkozó prejudikálás elkerülése érdekében, másrészt pedig azt, hogy szükségesek voltak-e a vitarendezési határozatban szereplő, a Pometonra való hivatkozások.

69 Elsősorban ugyanis a szerkesztési elővigyázatossági intézkedéseket illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 65. és 76. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Bizottság, többek között a vitarendezési határozat 4. lábjegyzetében, az eljárás e szakaszában kifejezetten kizárta a Pometon vétkességét, hangsúlyozva, hogy e határozat kizárólag a vitarendezést elfogadó négy vállalkozást érintette, valamint hogy a Pometonnal kapcsolatos ügyet pedig később, egy különálló és kontradiktórius kontradiktórius eljárásban bírálják el.

70 A Törvényszék ezen ítélet 67., 81. és 82. pontjában kiemelte továbbá, hogy a vitarendezési határozat indokolása nem tartalmaz semmilyen jogi minősítést a Pometonra vonatkozó tényekkel kapcsolatban, amely vállalkozást kizárólag e határozatnak „Az események leírása” című 4. pontja

említ, valamint hogy e határozat a 2.25 pontjában nem a vitarendezési eljárásban részt vevő félként és az említett határozat címzettjeként, hanem az állítólagos kartell résztvevőivel szemben indított vizsgálati eljárás tárgyát képező vállalkozásként jelölte meg a Pometont.

71 A Pometon érvei nem támasztják alá, hogy ezen értékelések téves jogalkalmazást valósítanak meg.

72 Először is, a Pometonnak a jelen ítélet 42. pontjában összefoglalt érvelését illetően rá kell mutatni arra, hogy még ha feltételezzük is, hogy a Pometon a vitarendezési határozat 4. lábjegyzetének a Törvényszék általi téves értelmezésére, és ennélfogva e határozat elferdítésére kívánt hivatkozni, ennek az érvnek nem lehet helyt adni.

73 Igaz ugyan, hogy ez a lábjegyzet nem tartalmazza kifejezetten, hogy kizárt a Pometon felelőssége az állítólagos kartellben, ugyanakkor egyértelműen jelzi, hogy a Pometon nem címzettje a vitarendezési határozatnak, hogy az külön eljárás tárgyát képezi, valamint hogy az említett határozatban szereplő, a Pometonra való hivatkozásokat kizárólag a kartell többi résztvevője felelősségének megállapítására használják fel. Ennélfogva a Törvényszék nem értelmezte tévesen az említett lábjegyzetet, amikor a megtámadott ítélet 65. pontjában kimondta, hogy a Bizottság ugyanezen lábjegyzetben kizárta a Pometon vétkességét, emlékeztetve arra, hogy a Törvényszék gondot fordított annak pontosítására, hogy e kizárásra csak az „eljárás e szakaszában” került sor.

74 E körülmények között nem lehet helyt adni a Pometon azon érvének sem, amely szerint lényegében a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot annak megállapításakor, hogy a Pometon vétkességének a vitarendezési határozat 4. lábjegyzetében való kizárása lehetővé tette az e vállalkozás jogsértésért való felelősségét érintő félreértések elkerülését.

75 Másodszor, mivel a Pometon azt állítja, hogy többek között a vitarendezési határozat 29. pontjában a Bizottság említést tett egy megállapodásról *(agreement)*, amelyet a vitarendezési eljárásban részt vevő felek és a Pometon kötött, és hogy a Bizottság minősítette az utóbbinak tulajdonított magatartást, meg kell jegyezni, hogy – amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 67., 81. és 82. pontjában helyesen rámutatott – a Bizottság a vitarendezési határozatban egyáltalán nem minősítette a Pometon magatartását versenyellenesnek. Éppen ellenkezőleg, ezen intézmény arra szorítkozott, hogy megállapította e vállalkozás magatartását a tényállási elemek leírása keretében. Egyébiránt a Pometon állításaival ellentétben a Bizottság elkerülte, hogy e leírás keretében a „kartell” kifejezést alkalmazza.

76 E körülményekre tekintettel a Törvényszék téves jogalkalmazás nélkül állapíthatta meg többek között a megtámadott ítélet 103. pontjában, hogy a Bizottság megfelelő szerkesztési elővigyázatossági intézkedéseket tett. Ezen intézmény ugyanis eleget tett a megkövetelt szerkesztési elővigyázatosságnak, amikor kiemelte azt a tényt, hogy nem kellett határoznia a Pometon állítólagos kartellben való részvételéről, nem csupán azért, hogy – amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 76. és 84. pontjában rámutatott – elkerülje az utóbbi felelősségének szándékos vagy akár végleges prejudikálását, hanem a jelen ítélet 63. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően elkerülje e felelősség bárminemű – akár potenciális – prejudikálását.

77 Másodsorban, a vitarendezési határozatban a Pometonra való hivatkozások szükségességének értékelését illetően emlékeztetni kell arra, hogy az egymást követő határozatok elfogadásához vezető hibrid eljárás keretében a Bizottságnak a Törvényszék felülvizsgálata mellett el kell kerülnie, hogy több információt közöljön az ilyen határozattal nem érintett harmadik fél – mint a

Pometon – részvételével kapcsolatban, mint amely e határozat címzettjei felelősségének minősítéséhez szükséges (lásd analógia útján: 2019. szeptember 5-i AH és társai [Ártatlanság vélelme] ítélet, C-377/18, EU:C:2019:670, 44. pont).

78 A jelen ügyben a Törvényszék a megtámadott ítélet 77. pontjában kiemelte, hogy értékelni kell, hogy a vitarendezési határozatban szereplő, a Pometonra való hivatkozások ténylegesen szükségesnek tekinthetők-e a szóban forgó kartell alapjául szolgáló tények lehető legteljesebb leírásához.

79 Ebben az összefüggésben a Törvényszék a megtámadott ítélet 79. pontjában kiemelte, hogy a két, egymást követő határozat elfogadásához vezető hibrid eljárást illetően a vitarendezési határozatban a Pometon egyes magatartásaira való hivatkozások „objektíven hasznosnak bizonyulhatnak a kartell egésze eredetének leírása során”. Ezen ítélet 81–83. pontjában a Törvényszék többek között úgy ítélte meg, hogy az e hivatkozásokat tartalmazó indokolás nem tartalmaz semmilyen jogi minősítést e vállalkozás magatartását illetően, tekintettel a Bizottság által tett szerkesztési elővigyázatossági intézkedésekre. Az említett ítélet 88. és 89. pontjában a Törvényszék elutasította a Pometon azon érveit, amelyek szerint az e vállalkozásra az e határozat (31) és (37) preambulumbekezdésében tett hivatkozások nem voltak szükségesek.

80 A Pometon által a fellebbezés szakaszában előadott érvek nem alkalmasak ezen értékelések megkérdőjelezésére.

81 Ugyanis, először is, noha a Törvényszék a megtámadott ítélet 79. pontjában rámutatott arra, hogy a Pometonra való hivatkozások objektíve hasznosak lehetnek a kartell egésze eredetének leírásához, és ezáltal rugalmasabb kritériumot fogalmazott meg, mint a jelen ítélet 77. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat által megkövetelt szükségesség, a megtámadott ítélet 79. és 80. pontjának együttes értelmezéséből egyértelműen kitűnik, hogy a Törvényszék nem vont le semmilyen következtetést e hivatkozások objektív hasznosságának értékeléséből, hanem éppen ellenkezőleg, a megtámadott ítélet 85. és 88. pontjában az EJEB, 2014. február 27., Karaman kontra Németország (CE:ECHR:20140227JUD001710310, 63. §) ítéletének fényében megvizsgálta az említett hivatkozások szükséges jellegét.

82 Másodszor, mivel a Pometon a rá vonatkozó hivatkozások szükségességének értékelését vitatja, pontosítani kell, hogy e rész kizárólag a vitarendezési határozat (31) preambulumbekezdésében a Pometonra való hivatkozásnak a megtámadott ítélet 89. pontjában szereplő értékelését kifogásolja.

83 E preambulumbekezdésben a Bizottság megállapította, hogy „[a] Pometonnal fenntartott kapcsolatok 2007. május 16-ig tartottak, amikor a Pometon eladta a koptatóanyagok ágazatában fennálló tevékenységét […] a Winoának, és elhagyta a piacot”. Az említett preambulumbekezdés a vitarendezési határozatnak „Az események leírása” című negyedik fejezetébe illeszkedik, közelebbről e fejezetnek „A magatartás jellege és terjedelme” című első részében, amely e határozat (26) preambulumbekezdésében az Erwin, a Winoa, az MTS, a Würth és a Pometon közötti gyakori kapcsolatfelvételre való utalással kezdődik. Az említett határozat (32) preambulumbekezdése szerint a kartell többi résztvevője 2007 nyarán, vagyis 2007. május 16-át követően felülvizsgálta a hulladékfelárat. A Pometon ugyanezen határozat (31) preambulumbekezdésében való említése ily módon lehetővé tette annak magyarázatát, hogy hogyan alakult a kartell többi, az említett határozattal érintett résztvevőjével szemben kifogásolt magatartás.

84 Ennélfogva a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy e megjegyzés kizárólag azon kartell időbeli változásának pontosítására irányul, amelyben a vitarendezési eljárásban részt vevő négy vállalkozás elismerte részvételét, és amely megjegyzést a Törvényszék lényegében szükségesnek ítélt.

85 Harmadszor, mivel a Pometon azt állítja, hogy a Bizottság a vitarendezési határozat indokolásában jogilag minősítette magatartását, érvelését a jelen ítélet 75. pontjában kifejtett okból el kell utasítani.

86 Végül, ami a Pometon azon érveit illeti, amelyek a jelen ügynek a Törvényszék 2017. november 10-i Icap és társai kontra Bizottság ítéletének (T-180/15, EU:T:2017:795) alapjául szolgáló üggyel való összehasonlításán alapulnak, elegendő emlékeztetni arra, hogy – amint az a jelen ítélet 66. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból kitűnik – az a kérdés, hogy a Bizottság megsértette-e az ártatlanság vélelmét, az egyes ügyek saját vitarendezési határozataitól függ, ideértve azok indokolását is, valamint azon sajátos körülményektől, amelyek között e határozatokat elfogadták.

87 A fenti megfontolások összességéből következik, hogy az első jogalapot mint részben elfogadhatatlant, részben pedig megalapozatlant el kell utasítani.

### *A második jogalapról*

*A felek érvei*

88 Második jogalapjával a Pometon lényegében azt állítja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 129–160. pontjában tévesen alkalmazta a jogot, amikor tévesen alkalmazta a bizonyítási teherre vonatkozó elveket, és elmulasztotta alkalmazni az ártatlanság vélelmének elvét. A Pometon továbbá azt állítja, hogy ezen ítélet e tekintetben ellentmondásos vagy hiányos indokolást tartalmaz.

89 Elsősorban, ezen ítélet 129–147. pontjában a Törvényszék nem vitatottként jelölt meg olyan tényeket és olyan felelősséget, amelyet a Pometon által az első fokon benyújtott keresetlevelében vitatott. A Pometon ez utóbbi alapján e keresetlevél bizonyos konkrét pontjaira utal.

90 Másodsorban, a Pometon előadja, hogy a Törvényszék az említett ítélet 142., 144. és 145. pontjában a Pometon kartellben való részvételét bizonyos események észszerűségén vagy valószínűségén alapuló feltételezések vagy értékelések alapján állapította meg. Ezáltal a Törvényszék figyelmen kívül hagyta azon ítélkezési gyakorlatot, amely szerint először is valamely vállalkozás kartellben való részvételére nem lehet pontatlan tények alapján végzett spekulációkból következtetni, másodszor a bizonyítékoknak kellően hitelesnek, pontosnak és egybehangzónak kell lenniük ahhoz, hogy alátámasszák azt a szilárd meggyőződést, hogy a felperes részt vett a kartellben, és lehetővé kell tenniük annak minden észszerű kétséget meghaladó megállapítását, hogy a jogsértés fennáll, harmadszor pedig, a bíróságban felmerülő kétségnek az érintett vállalkozás javára kell szólnia.

91 A Bizottság azt állítja, hogy a második jogalap elfogadhatatlan annyiban, amennyiben a tények értékelésére vonatkozik, hogy a vitatott határozat ellen irányul, és részben az első fokon benyújtott kereset második jogalapjának alátámasztására felhozott érvek megismétlése. A Bizottság szerint mindenesetre e jogalap megalapozatlan.

*A Bíróság álláspontja*

92 Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a második jogalap keretében a Pometon lényegében azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot a versenyjog területén elkövetett jogsértésekre vonatkozó bizonyítási teherrel kapcsolatos elvek alkalmazása során, és megsértette az őt terhelő indokolási kötelezettséget. Mivel e jogalap olyan jogkérdéseket vet fel, amelyeket a Bíróság a fellebbezés szakaszában megvizsgálhat, az elfogadható.

93 Rá kell mutatni, hogy a megtámadott ítélet 129–160. pontjában a Törvényszék értékelte a Pometon azon érveit, amelyek a kartellnek a hulladékfelár számítási módját érintő első ágában való részvételére vonatkozó bizonyítékok vitatására irányultak.

94 E tekintetben a Törvényszék a megtámadott ítélet 129. pontjában megállapította, hogy a Pometon nem kérdőjelezi meg a kartell ezen ágában fennálló „eredeti felelősségét”, mivel részt vett a hulladékfelár számítási módjáról és e megállapodás előkészítéséről szóló megállapodás megkötésében. A Törvényszék ezen ítélet 132–147. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Bizottság a jogilag megkövetelt módon bizonyította, hogy a hulladékfelár automatikusan alkalmazható volt a kartell résztvevői között. Ezen automatikus jellegre és az ügy irataira tekintettel a Törvényszék az említett ítélet 148–159. pontjában elutasította a Pometon azon érvelését, amely szerint a találkozókon és egyéb kapcsolatokban való részvétel szükséges volt a kartell első ágának 2004-től való végrehajtásához. E körülményekre tekintettel a Törvényszék ugyanezen ítélet 160. pontjában megállapította, hogy a Pometonnak a kartell ezen ágában való részvétele teljes mértékben bizonyított.

95 Elsősorban meg kell állapítani, hogy ezáltal a Törvényszék a jogilag megkövetelt módon megindokolta a Pometon által elé terjesztett érvekre vonatkozó értékelését. Ebből következik, hogy a Pometonnak az indokolás hiányos vagy ellentmondásos voltára vonatkozó érvelését, amelyet egyébként alig támasztottak alá, mint megalapozatlant el kell utasítani.

96 Másodsorban, a bizonyításra vonatkozó versenyjogi szabályok téves alkalmazására vonatkozó állításokat illetően először is rá kell mutatni, hogy a Pometon azon érvelése, amely szerint a Törvényszék tévesen nem vitatottnak tekintett bizonyos tényeket és „felelősséget”, a megtámadott ítélet részleges és téves értelmezéséből ered.

97 Kétségtelen, hogy a megtámadott ítélet 129. pontjában a Törvényszék jelezte, hogy a Pometon „nem vitat[t]a eredeti felelősségét a kartell első ágában”, ami a szövegkörnyezetből kiemelve úgy értelmezhető, hogy a Törvényszék szerint a Pometon nem vitatta felelősségét, így a kartellben való részvételét. Ezen ítélet 129–160. pontjának együttes értelmezéséből ugyanakkor egyértelműen kitűnik, hogy e 129. pontban a Törvényszék azt kívánta megállapítani, hogy a Pometon önmagában azt nem vitatta, hogy hozzájárult a hulladékfelár-rendszer kialakításához, nem pedig azt, hogy a kartellben való részvételét nem vitatta.

98 Ezenkívül, még ha feltételezzük is, hogy a Pometon azt próbálja kifogásolni, hogy a Törvényszék ily módon elferdítette az első fokon előterjesztett keresetét, meg kell jegyezni, hogy e keresetlevélnek a jelen jogalap keretében hivatkozott részeiben a Pometon általános jelleggel vitatta a kartellben való részvételét, anélkül azonban, hogy megkérdőjelezte volna részvételét a 2003. október 3-i találkozón, amelynek során kialakították a hulladékfelár számítási módját. Egyébként a Pometon a Bírósághoz benyújtott válaszában meg is erősítette, hogy részt vett e találkozón.

99 Másodszor, mivel a Pometon azt kifogásolja, hogy a Törvényszék különösen a megtámadott ítélet 142., 144. és 145. pontjában figyelmen kívül hagyta a versenyjog területén a bizonyítási teherre vonatkozó ítélkezési gyakorlatot, meg kell jegyezni, hogy ezen ítélet 132–147. pontjában a Törvényszék megfelelően megvizsgálta a Bizottság által benyújtott bizonyítékokat. E tényezők összességéből a Törvényszék azt a következtetést vonta le, hogy a Bizottság a jogilag megkövetelt módon bizonyította a hulladékfelár automatikus alkalmazását.

100 Ezen értékelést nem kérdőjelezheti meg az a tény, hogy a megtámadott ítélet 142., 144. és 145. pontjában, amelyeket a Pometon konkrétan említ, a Törvényszék árnyalt megfogalmazásokat alkalmazott, olyan kifejezéseket használva, mint a „valószínűség” vagy a „feltételezés”.

101 A megtámadott ítélet e pontjai ugyanis a Bizottság ügyiratában szereplő okirati bizonyítékok értékelésébe illeszkednek, amellyel a Törvényszék lényegében a Bizottság által a versenyjogi jogsértések bizonyításával kapcsolatos ítélkezési gyakorlatnak megfelelően előterjesztett bizonyítékok csoportját erősítette meg. Ezen ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis ezt a bizonyítékot a Bizottság objektív és egybehangzó valószínűsítő körülmények együttese révén is bizonyíthatja, amelyek összességükben értékelve – más logikus magyarázat hiányában – az ilyen jogsértés bizonyítékául szolgálhatnak, még akkor is, ha e valószínűsítő körülmények valamelyike önmagában nem volna ehhez elegendő (lásd ebben az értelemben: 2017. január 26-i Bizottság kontra Keramag Keramische Werke és társai ítélet, C-613/13 P, EU:C:2017:49, 50–52. pont).

102 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

### *A harmadik jogalapról*

#### *A felek érvei*

103 Harmadik jogalapjával a Pometon előadja, hogy a megtámadott ítélet 289–316. és 373. pontjában a Törvényszék egyrészt megsértette a bizonyítási teherre és az ártatlanság vélelmére vonatkozó szabályokat, másrészt pedig megsértette a jogsértésben való állítólagos részvétel időtartamának elemzése során rá háruló indokolási kötelezettséget.

104 Elsősorban, a Törvényszék megfordította a bizonyítási terhet, amikor a megtámadott ítélet 308. és 309. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Pometon és a kartell többi tagja közötti összejátszásra irányuló kapcsolatok hiánya nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy a Pometon megszakította a kartellben való részvételét, és hogy a Pometon nem hivatkozott semmilyen olyan körülményre, amely alapján feltételezhető lenne, hogy az összejátszásra irányuló kapcsolatok elengedhetetlenek voltak a kartellben való részvételének folytatásához. A Törvényszék ezáltal figyelmen kívül hagyta saját ítélkezési gyakorlatát, amely szerint annak megállapítása, hogy nincsenek olyan bizonyítékok vagy valószínűsítő körülmények, amelyek arra engednének következtetni, hogy a jogsértés a fellebbező tekintetében megszakadt, csak azt követően lehet releváns, hogy a Bizottság eleget tett a rá háruló bizonyítási tehernek, vagyis olyan bizonyítékokat terjesztett elő, amelyek időben kellően közel álló tényekre vonatkoznak, oly módon, hogy észszerűen elfogadható legyen, hogy a jogsértés két meghatározott időpont között megszakítás nélkül folytatódott.

105 Másodsorban, a Pometon úgy véli, hogy a kartell jellemzőinek fényében, amelyet a Bizottság szerint gyakori, folyamatos és ismétlődő kapcsolatok révén hoztak létre, az a körülmény, hogy a Pometon nem vett részt azon a tizenkét találkozón, amelyekre 2005 és 2007 között a kartell többi tagja között került sor, annak megállapítását kell eredményeznie, hogy megszakította az e kartellben való részvételét.

106 Ez a megállapítás annál is inkább helytálló, mivel más ügyekben a Törvényszék elismerte, hogy megszakadt a kartellben való részvétel abban az esetben, ha egy évnél rövidebb vagy tizenhat hónapos időszakon belül nem került sor összejátszásra irányuló kapcsolatfelvételre vagy rendezvényre.

107 A Bizottság előadja, hogy a harmadik jogalap elfogadhatatlan, mivel a Pometon kartellben való részvétele megszakadásának kérdése a ténybeli értékelés körébe tartozik, és e jogalap mindenesetre megalapozatlan.

*A Bíróság álláspontja*

108 Mindenekelőtt a harmadik jogalap elfogadhatóságát illetően egyrészt emlékeztetni kell arra, hogy a bizonyítási teher megoszlásának kérdése, noha hatással lehet a Törvényszék által tett ténybeli megállapításokra, jogkérdésnek minősül (2004. január 6-i BAI és Bizottság kontra Bayer ítélet, C-2/01 P és C-3/01 P, EU:C:2004:2, 61. pont). Ebből következik, hogy mivel a Pometon lényegében azt kifogásolja, hogy a Törvényszék megfordította a bizonyítási terhet a jogsértésben való részvételének időtartamát illetően, e jogalap elfogadható.

109 Másrészt, amikor a Pometon arra hivatkozik, hogy a jogsértésben való részvétele megszakadt, a tények újbóli értékelését kívánja elérni, amely a jelen ítélet 50. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően fellebbezés esetén nem tartozik a Bíróság hatáskörébe. Ebből következik, hogy a harmadik jogalap e tekintetben elfogadhatatlan.

110 Elsődlegesen, e jogalap azon részének megalapozottságát illetően, amely elfogadhatónak minősül, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság már kimondta, hogy az összehangolt magatartás vagy megállapodás fennállását az esetek többségében bizonyos olyan egybeesésekből és valószínűsítő körülményekből kell kikövetkeztetni, amelyek együttesen vizsgálva – más logikus magyarázat hiányában – a versenyszabályok megsértését bizonyíthatják (lásd: 2012. december 6-i Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ítélet, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 70. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

111 Az ilyen valószínűsítő körülmények és egybeesések összességükben értékelve nemcsak a versenyellenes magatartás vagy megállapodás fennállására engednek következtetni, hanem egy folyamatos versenyellenes magatartás időtartamára, valamint a versenyszabályok megsértésével kötött megállapodás alkalmazási időszakára is (2012. december 6-i Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ítélet, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 71. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

112 Valamely megállapodás egyes meghatározott időszakokban való létezésére, vagy legalábbis az egyik vállalkozás által meghatározott időszakban való végrehajtására vonatkozó bizonyítékok hiánya kapcsán emlékeztetni kell arra, hogy az a tény, hogy nem szolgáltak ilyen bizonyítékkal egyes meghatározott időszakok tekintetében, nem akadályozza annak megállapítását, hogy a jogsértés a hivatkozott időszakoknál összességében hosszabb időtartam alatt állt fenn, amennyiben e megállapítás objektív és egybehangzó valószínűsítő körülményeken alapul. Egy

több éven át tartó jogsértés esetén az a tény, hogy a kartell megjelenési formái különböző időszakokban érvényesülnek, és azokat hosszabb-rövidebb időszakok választják el egymástól, nem befolyásolja e kartell fennállását annyiban, amennyiben a jogsértés részét képező különböző magatartások egyetlen célt szolgálnak, továbbá egy sajátos és folyamatos jogsértés keretébe illeszkednek (2012. december 6-i Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ítélet, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 72. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

113 Az ítélkezési gyakorlatból továbbá az következik, hogy valamely jogellenes kezdeményezés hallgatólagos jóváhagyása az annak tartalmától való nyilvános elhatárolódás nélkül, és e magatartás közigazgatási szerveknek való bejelentése nélkül ösztönzi a jogsértés folytatását, és akadályozza annak feltárását. Ez a részesség a jogsértésben való részvétel passzív módját valósítja meg, ezért megalapozhatja az érintett vállalkozás felelősségét (2012. december 6-i Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ítélet, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

114 Ezen ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a Bizottság megállapíthatja, hogy a jogsértés vagy valamely vállalkozás jogsértésben való részvétele nem szakadt meg, még akkor is, ha bizonyos meghatározott időszakok tekintetében nem rendelkezik a jogsértésre vonatkozó bizonyítékokkal, amennyiben a jogsértés részét képező különböző magatartások egyetlen célt szolgálnak, továbbá egy sajátos és folyamatos jogsértés keretébe illeszkednek, és amennyiben az érintett vállalkozás nem hivatkozott olyan valószínűsítő körülményekre vagy bizonyítékokra, amelyek azt támasztják alá, hogy éppen ellenkezőleg, ezen időszakokban a jogsértés vagy a vállalkozás abban való részvétele nem folytatódott.

115 A jelen ügyben rá kell mutatni arra, hogy a megtámadott ítélet 266. és 267. pontjában, amelyeket a jelen fellebbezés keretében nem vitattak, a Törvényszék az előtte felhozott második jogalap vizsgálatát követően megállapította, hogy a Bizottság anélkül állapította meg a Pometon felelősségét a vitatott határozat tárgyát képező egységes és folyamatos jogsértésben, hogy e szakaszban megvizsgálta volna az e jogsértésben való részvételének időtartamát.

116 Ez utóbbi tekintetben, a tények önálló mérlegelésére vonatkozó hatásköre keretében, és anélkül, hogy ezt a fellebbezés szakaszában vitatták volna, a Törvényszék ezen ítélet 304. pontjában megállapította, hogy a Bizottság bizonyította, hogy a Pometon közvetlenül részt vett a kartell mindkét ágára vonatkozó összejátszásra irányuló kapcsolatokban 2003. október 3. és 2005. november 18. között, valamint a piacról való 2007. május 16-i kilépését megelőző két hónap során, azonban ezen intézmény semmiféle bizonyítékkal nem rendelkezett a 2005. november 18. és 2007 márciusa közötti időszak tekintetében (a továbbiakban: vitatott időszak) a Pometon részvételével zajló versenyellenes kapcsolatokat illetően.

117 A Törvényszék ugyanakkor a megtámadott ítélet 308. pontjában megállapította, hogy tekintettel a kartell jellegzetességeire, vagyis a hulladékfelár automatikus alkalmazására, valamint arra, hogy az egyedi ügyfelekkel kapcsolatos koordináció érdekében a fenntartott kapcsolatok nem öltöttek strukturált szervezeti formát, hanem eseti kapcsolatokra került sor, kizárólag vita esetén, a szóban forgó időszakban a Pometon és e kartell többi tagja között az összejátszásra irányuló kapcsolatok hiánya nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy a Pometon megszakította az említett kartellben való részvételét. Ezen ítélet 309. pontjában a Törvényszék hozzátette, hogy a Pometon nem hivatkozott semmilyen olyan körülményre, amely alapján feltételezhető lenne, hogy az összejátszásra irányuló kapcsolatok mindazonáltal elengedhetetlenek voltak annak érdekében, hogy megszakítás nélkül folytassa részvételét a kartellben.

118 A fentiekből kitűnik, hogy a Törvényszék világosan kifejtette azon indokokat, amelyek alapján úgy ítélte meg, hogy a Pometon egységes és folyamatos jogsértésben való részvétele nem szakadt meg a szóban forgó időszak során. El kell tehát utasítani a Pometonnak az indokolási kötelezettség megsértésére alapított érveit.

119 A megtámadott ítéletből az is kitűnik, hogy a Törvényszék a Pometon jogsértésben való részvételének időtartamára vonatkozó értékelését a jelen fellebbezés keretében nem vitatott azon megfontolásra alapította, először is, hogy a Bizottság a jogilag megkövetelt módon bizonyította a Pometont részvételével zajló, összejátszásra irányuló kapcsolatokat a szóban forgó időszakot megelőzően és azt követően, másodszor, hogy a hulladékfelár alkalmazása automatikus volt, és nem igényelt kapcsolattartást, harmadszor pedig, hogy a kartell két ága szoros kapcsolatot tartott fenn. A Törvényszék ezekből a körülményekből lényegében azt a következtetést vonta le, hogy a Bizottság megállapíthatta, hogy a Pometon a szóban forgó időszakban megszakítás nélkül részt vett az egységes és folyamatos jogsértésben, ez utóbbi azon lehetőségének sérelme nélkül, hogy bizonyítsa részvétel megszakadását, mivel a Pometon semmilyen olyan körülményre vagy érvre sem hivatkozott, amely alkalmas lenne annak bizonyítására, hogy e részvétel megszakadt.

120 Ennélfogva a Törvényszék a bizonyítási teherre vonatkozó szabályok megsértése nélkül állapította meg a jelen ítélet 110–114. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat alapján, hogy a Pometon folyamatosan részt vett a neki felrótt jogsértő magatartásban.

121 A fenti megfontolások összességére tekintettel a harmadik jogalapot részben mint elfogadhatatlant, részben pedig mint megalapozatlant el kell utasítani.

### *A negyedik jogalapról*

*A felek érvei*

122 A negyedik jogalap keretében a Pometon előadja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 365–396. pontjában megsértette az egyenlő bánásmód elvét és az indokolási kötelezettséget, amikor megváltoztatta a vele szemben kiszabott bírság összegét.

123 A Pometon megjegyzi, hogy a Törvényszék e bírság összegét úgy határozta meg, hogy eltért a Bizottság által a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontja alapján a további csökkentés mértékének meghatározása érdekében alkalmazott módszertől. A megtámadott ítélet 376. pontjában említett három tényező elemzéséből, és különösen ezen ítélet 379–383., 386., 387. és 390. pontjából az következik, hogy noha a Pometonnak betudható jogsértés kevésbé volt súlyos, mint a Winoa által elkövetett jogsértés, a Törvényszék ugyanolyan 75%-os mértékű csökkentést biztosított a Pometon részére, mint amelyet a Bizottság a Winoa részére biztosított.

124 A Törvényszék tehát azonos módon kezelt két eltérő helyzetet, anélkül hogy objektíven igazolta volna ezt az eltérő bánásmódot, megsértve ezzel az egyenlő bánásmód elvét.

125 A Pometon ehhez hozzáteszi, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 382. és 386. pontjában elismerte, hogy a Pometon helyzete hasonló az MTS helyzetéhez, amely 90%-os csökkentésben részesült. A két vállalkozás közötti egyetlen különbség a méretük, amely azonban önmagában nem igazolhatja a velük szemben alkalmazott csökkentési mértékek jelentős különbségét.

126 Ennélfogva a Pometon számára biztosított csökkentés mértékét 75% és 90% között kellene megállapítani.

127 A Bizottság azzal érvel, hogy a negyedik jogalap elfogadhatatlan, de mindenképpen megalapozatlan.

128 A Bizottság szerint ez a jogalap elfogadhatatlan, mivel valójában arra vezeti a Bíróságot, hogy érdemben vizsgálja felül a Törvényszék által megállapított bírságot, ami túllépi a Bíróságra ruházott hatásköröket. A Bíróságnak ugyanis nem feladata, hogy méltányossági okból saját értékelésével helyettesítse a Törvényszék értékelését, amely korlátlan felülvizsgálati jogkörében dönt a vállalkozásokra az uniós jog megsértése miatt kiszabott bírságok összegéről. Ez még inkább így van akkor, amikor a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörét annak érdekében gyakorolja, hogy maga biztosítsa az egyenlő bánásmód elvének tiszteletben tartását.

129 Az ügy érdemét illetően a Bizottság megjegyzi, hogy a vitatott határozat megsemmisítését követően a Törvényszék feladata volt – ahogyan arra a megtámadott ítélet 369. pontjában emlékeztet –, hogy meghatározza a bírság alapösszege kivételes kiigazításának megfelelő mértékét, az ügy összes körülményének figyelembevételével.

130 Ebben az összefüggésben a megtámadott ítélet 376. pontjából az következik, hogy a Törvényszék a vizsgált különböző tényezők mindegyike tekintetében ténylegesen összehasonlította a Pometon felelősségét és egyedi helyzetét a kartell többi résztvevőjének felelősségével és egyedi helyzetével. A Bizottság úgy véli, hogy a Törvényszék a Pometon jogsértésben való részvételének súlyára és időtartamára vonatkozó kritériumokat használta a bírság arányosságának biztosítása érdekében.

131 Az, hogy a Pometon alacsonyabb mértékű csökkentésben részesült, mint az MTS, nem elegendő a bánásmód jogellenességének és a megtámadott ítélet indokolása következetlenségének bizonyításához. A megtámadott ítélet 390. pontjából ugyanis kitűnik, hogy a Törvényszék e tekintetben a Pometon üzleti forgalmára támaszkodott, amely jelentősen meghaladta az MTS forgalmát, így a két vállalkozás a méretükre, ennélfogva a jogsértésben való részvételük súlyosságára tekintettel nem volt összehasonlítható helyzetben. A Bizottság így kifejti, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a vállalkozás teljes üzleti forgalma – még ha hozzávetőleges és hiányos is – jelzésértékű a vállalkozás méretét és gazdasági erejét illetően.

132 A Bizottság szerint az egyenlő bánásmód elvének tiszteletben tartása megköveteli az adott vállalkozást a másikhoz képest jellemző összes tényező figyelembevételét, míg a két szankció közötti közvetlen és példálózó összehasonlítás nem releváns. A Törvényszék tehát nem sértette meg az egyenlő bánásmód elvét, amikor a Pometon tekintetében a bírság alapösszegét ugyanolyan mértékben csökkentette, mint amelyet a Winoa esetében alkalmazott.

133 E két vállalkozás tekintetében ugyanazon mérték alkalmazását egyébként az magyarázza, hogy a Winoa értékesítéseinek koncentrációja nagyobb mértékű, mint a Pometoné. A Bizottság e tekintetben ellenkérelmének B/2. mellékletében benyújt egy táblázatot, amely összefoglalja az elvégzett számítást.

134 Végül a Bizottság előadja, hogy a Törvényszék a jogilag megkövetelt módon indokolta a bírság összegére vonatkozó döntését.

*A Bíróság álláspontja*

– *Előzetes észrevételek*

135 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 261. cikk, valamint az 1/2003 rendelet 31. cikke értelmében a Törvényszék a Bizottság által kiszabott bírságok tekintetében korlátlan felülvizsgálati jogkörrel rendelkezik.

136 A Törvényszék tehát jogosult arra, hogy e bírságok jogszerűségének egyszerű felülvizsgálatán kívül a Bizottság értékelését a sajátjával helyettesítse, és következésképpen a kiszabott bírság vagy kényszerítő bírság összegét törölje, csökkentse vagy növelje (2012. november 22-i E.ON Energie kontra Bizottság ítélet, C-89/11 P, EU:C:2012:738, 124. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

137 Ezzel szemben a Bíróságnak nem feladata, amikor a fellebbezés keretében jogkérdésekről határoz, hogy méltányossági okból saját értékelésével helyettesítse a Törvényszék értékelését, amely korlátlan felülvizsgálati jogkörében dönt a vállalkozásokra az uniós jog megsértése miatt kiszabott bírságok összegéről. Így a bírság összegének nem megfelelő jellege folytán csak akkor lehetne megállapítani, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy a szankció mértéke nem csupán nem megfelelő, hanem oly mértékben eltúlzott, hogy az már aránytalan (2012. november 22-i E.ON Energie kontra Bizottság ítélet, C-89/11 P, EU:C:2012:738, 125. és 126. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2018. július 25-i Orange Polska kontra Bizottság ítélet, C-123/16 P, EU:C:2018:590, 115. pont).

138 Továbbá a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Törvényszéket bizonyos kötelezettségek terhelik korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása során, amely kötelezettségek között szerepel a Bíróság alapokmányának 36. cikkéből – amely ugyanezen alapokmány 53. cikkének első bekezdése értelmében a Törvényszékre is irányadó – eredő indokolási kötelezettség, valamint az egyenlő bánásmód elve. A korlátlan felülvizsgálati jogkör gyakorlása ugyanis a kiszabott bírságok összegének megállapítása során nem járhat a versenyszabályok megsértésében részt vevő vállalkozások közötti hátrányos megkülönböztetéssel (2014. december 18-i Bizottság kontra Parker Hannifin Manufacturing és Parker-Hannifin ítélet, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 77. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

– *A negyedik jogalap elfogadhatóságáról*

139 A Bizottság a negyedik jogalap elfogadhatatlanságára hivatkozik, mivel az arra kéri a Bíróságot, hogy érdemben vizsgálja felül a bírság Törvényszék által megállapított összegét.

140 Ez az érvelés e jogalap téves értelmezéséből ered.

141 A Pometon e jogalap alátámasztása érdekében kifejtett érveléséből kitűnik, hogy az nem arra irányul, hogy a méltányosság hiányára vagy nem megfelelő jellegére alapított okokból megkérdőjelezze a Törvényszék által korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása keretében vele szemben kiszabott bírság összegét, ami a jelen ítélet 137. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatra tekintettel nem tartozik a fellebbezésről határozó Bíróság hatáskörébe. Éppen ellenkezőleg, az említett jogalap egyértelműen az egyenlő bánásmód elvének és az indokolási kötelezettségnek a Törvényszék általi megsértésére vonatkozik.

142 Márpedig a jelen ítélet 138. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatra tekintettel az ilyen fellebbezési jogalap elfogadható, ideértve – a Bizottság érveivel ellentétben – azt is, amikor a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva maga határozta meg a bírság összegét (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Bizottság kontra Parker Hannifin Manufacturing és Parker-Hannifin ítélet, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 77., 81., 85. és 86. pont).

143 Ehhez hozzá kell még tenni, hogy a Pometon csak abban az esetben kéri a Bíróságot arra, hogy maga gyakorolja korlátlan felülvizsgálati jogkörét, ha ez utóbbi helyt adna a jelen jogalapnak. E tekintetben pontosítani kell, hogy a Bíróság a kiszabott bírságot vagy kényszerítő bírságot csak akkor törölheti, csökkentheti vagy növelheti, ha a Törvényszék előtt folyamatban lévő jogvitát érdemben maga dönti el (lásd ebben az értelemben: 2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 88. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

144 A fentiekből az következik, hogy a negyedik jogalap elfogadható.

– *Az ügy érdeméről*

145 Ahogyan az a jelen ítélet 138. pontjában szerepel, a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlása során köteles tiszteletben tartani a határozatainak indokolására vonatkozó kötelezettséget, valamint az egyenlő bánásmód elvét.

146 E követelmények akkor is kötik a Törvényszéket, ha az eltér a Bizottság által a bírságkiszabási iránymutatásban meghatározott tájékoztató jellegű szabályoktól, amelyek nem köthetik az uniós bíróságokat, hanem iránymutatásul szolgálhatnak számukra korlátlan felülvizsgálati jogkörük gyakorlása során (lásd ebben az értelemben: 2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 90. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

147 A megtámadott ítéletben a Törvényszék a Pometonnal szemben kiszabott bírság összegének kiszámítása érdekében elfogadta a Bizottságnak a kartellben részt vevő vállalkozásokkal szemben kiszabott bírságok számításának alapjául szolgáló értékelését, a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontjának alkalmazására vonatkozó értékelés kivételével, amely pont értelmében a Bizottság az egyes ügyek egyedisége vagy egy bizonyos ügy esetében az elrettentő hatás elérésének szükségessége miatt eltérhet az ezen iránymutatásban kifejtett általános módszertől.

148 E tekintetben a Törvényszék a megtámadott ítélet 376. és 377. pontjában úgy ítélte meg, hogy három tényezőt kell figyelembe venni, amelyek – mivel részben átfedésben vannak a Bizottság által figyelembe vettekkel – lehetővé teszik a kartell egyes tagjainak betudott jogsértés súlyosságának jobb meghatározását. Ily módon, miközben összehasonlította a Pometon helyzetét a kartell többi résztvevőjének helyzetével, a Törvényszék először is ezen ítélet 378–382. pontjában megvizsgálta a Pometon kartellben való részvételéért való egyéni felelősségét, majd az említett ítélet 383–387. pontjában a jogsértő magatartásának az árversenyre gyakorolt konkrét hatását, végül pedig ugyanezen ítélet 388–390. pontjában e vállalkozásnak a teljes üzleti forgalmából adódó méretét.

149 A Törvényszék, miután a megtámadott ítélet 391. és 392. pontjában mérlegelte e tényezőket, ezen ítélet 393. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Pometon esetében a bírság alapösszegét kivételes jelleggel 75%-kal csökkenteni kell. E csökkentés mértéke, ahogyan arra a Pometon hivatkozik, megegyezik azzal, amelyet a Bizottság a vitarendezési határozatban a Winoa részére biztosított.

150 Márpedig a Törvényszék által tett ténybeli megállapítások szerint, amelyeket a Bíróságnak nem feladata felülvizsgálni a fellebbezés szakaszában, rá kell mutatni, hogy a Pometon és a Winoa az e bíróság által vizsgált tényezőkre tekintettel eltérő helyzetben voltak. A megtámadott ítélet 382–384. és 390. pontjában szereplő értékelésből ugyanis kitűnik, hogy a Pometon „összességében korlátozottabb szerepet játszott a kartellben”, mint a Winoa, hogy a jogsértésben betöltött súlya lényegesen kisebb volt, mint a Winoaé, valamint hogy üzleti forgalma nem érte el a Winoa üzleti forgalmának egyharmadát.

151 E körülményekre tekintettel a Törvényszéknek ki kellett volna fejtenie azokat az indokokat, amelyek miatt ezen eltérő helyzet ellenére megfelelt az egyenlő bánásmód elvének, hogy a Pometon ugyanolyan mértékű csökkentésben részesült, mint a Winoa.

152 Ezek az indokok azonban a megtámadott ítéletből nem tűnnek ki. Ugyanis, noha a Törvényszék a megtámadott ítélet 391. és 392. pontjában megállapította, hogy a Bizottság által a vitarendezési határozat címzett vállalkozásai részére biztosított különböző csökkentési mértékek a jelen ügyben nem relevánsak a Pometonra alkalmazandó csökkentés mértékének megállapítása szempontjából, mivel olyan számítási módszerből származtak, amelytől eltért, nem fejtette ki azokat az indokokat, amelyek alapján úgy ítélte meg, hogy az alkalmazott 75%-os mérték megfelel az egyenlő bánásmód elvének.

153 Következésképpen a negyedik jogalapnak helyt kell adni.

154 A fenti megfontolások összességére tekintettel hatályon kívül kell helyezni a megtámadott ítélet rendelkező részének 2) pontját, amelyben a Törvényszék a Pometonnal szemben kiszabott bírság összegét 3 873 375 euróban határozta meg, valamint a rendelkező rész 4. pontját, amelyben a Törvényszék a költségekről határozott, és a fellebbezést az ezt meghaladó részében el kell utasítani.

## A Törvényszék előtti keresetről

155 Az Európai Unió Bírósága alapokmánya 61. cikkének első bekezdése szerint a Bíróság a Törvényszék határozatának hatályon kívül helyezése esetén az ügyet érdemben maga is eldöntheti, amennyiben a per állása megengedi.

156 A jelen ügyben ez a helyzet áll fenn, mivel a Bíróságnak minden szükséges adat a rendelkezésre áll a keresetről való határozathozatalhoz.

157 Ugyanakkor pontosítani kell a Bíróság által gyakorolt felülvizsgálat terjedelmét. E tekintetben meg kell állapítani, hogy a jelen ítélet 154. pontjára tekintettel a Bíróság hatályon kívül helyezte a megtámadott ítéletet annyiban, amennyiben rendelkező részének 2) pontjában a Törvényszék a Pometonnal szemben kiszabott bírság összegét 3 873 375 euróban állapította meg. Ennélfogva a Bíróságnak a jogvitát, csupán a bírság összegének csökkentésére irányuló kérelemre vonatkozó részében kell megvizsgálnia.

158 Következésképpen az EUMSZ 261. cikkben és az 1/2003 rendelet 31. cikkében a Bíróság számára biztosított korlátlan felülvizsgálati jogkör alkalmazásával határozni kell a Pometonra kiszabandó bírság összegéről (lásd ebben az értelemben: 2014. november 12-i Guardian Industries és Guardian Europe kontra Bizottság ítélet, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 87. pont).

159 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy amikor a Bíróság az alapokmánya 61. cikke első bekezdésének második mondata értelmében maga dönti el érdemben az ügyet, a korlátlan felülvizsgálati jogköre gyakorlása keretében jogosult arra, hogy a Bizottság értékelését a sajátjával helyettesítse, következésképpen a kiszabott bírságot vagy kényszerítő bírságot törölje, csökkentse vagy növelje (2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 88. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

160 A bírság összegének meghatározása céljából a Bíróság feladata, hogy saját maga értékelje az ügy körülményeit és a szóban forgó jogsértés jellegét. Az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdése alapján e feladat minden egyes megbírságolt vállalkozás esetén a jogsértés súlyának és időtartamának figyelembevételét feltételezi, többek között az indokolásra, az arányosságra, a szankciók egyéniesítésére, valamint az egyenlő bánásmódra vonatkozó elvek tiszteletben tartása mellett, anélkül hogy a Bíróság kötve volna a Bizottság által az iránymutatásokban meghatározott, tájékoztató jellegű szabályokhoz, noha ez utóbbiak iránymutatásul szolgálhatnak az uniós bíróságok számára korlátlan felülvizsgálati jogkörük gyakorlása során (2016. január 21-i Galp Energía España és társai kontra Bizottság ítélet, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 89. és 90. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

161 A jelen ügyben a Pometonnal szemben kiszabandó bírság összegének meghatározása céljából a Bíróság elsősorban el kívánja fogadni a Bizottság által – a bírságkiszabási iránymutatás 37. pontjának alkalmazását megelőzően – a bírság alapösszegének meghatározását illetően elvégzett értékelést, amely összeget a Pometon által elkövetett jogsértés időtartamára és súlyára tekintettel 15 493 500 euróban határozott meg. Amellett ugyanis, hogy ezen értékelést egyáltalán nem vitatták, meg kell állapítani, hogy a Pometonnal és a kartell többi résztvevőjével szembeni egyenlő bánásmód tiszteletben tartása érdekében azt nem célszerű módosítani.

162 Másodsorban, tekintettel az ügy iratainak összességére, valamint arra, hogy azt a felek nem vitatták konkrétan, a Bíróság ugyancsak el kívánja fogadni a Törvényszéknek a további csökkentés mértékének meghatározása céljából figyelembe vett tényezőkre vonatkozó, a megtámadott ítélet 376. pontjában kifejtett értékelését, valamint a Törvényszék által e tekintetben ezen ítélet 378–390. pontjában végzett összehasonlító értékelést is.

163 Egyrészt ezen értékelésből az következik, hogy e tényezőkre tekintettel, és ahogyan azt a főtanácsnok is kiemelte indítványának 123., 124. és 129. pontjában, a Pometon helyzete összességében összehasonlítható az MTS helyzetével, mivel e két vállalkozás viszonylag korlátozott szerepet játszott a kartellben, és mivel e két vállalkozás súlya a kartellben szintén arányosan csekély, tekintettel az EGT-ben elért különös értékesítéseik értékére. Helyzetük mindazonáltal eltérő annyiban, amennyiben a Pometon 2006. évre vonatkozó teljes üzleti forgalma (99 890 000 euró) jóval magasabb, mint az MTS 2009. évi üzleti forgalma (25 082 293 euró), pontosítva, hogy ezek az évek a kartellben való részvételük utolsó évének felelnek meg.

164 Ennek megfelelően, ahogyan arra a főtanácsnok indítványának 125. pontjában rámutatott és amint arra a Pometon hivatkozik, noha a bírság összegének meghatározása érdekében figyelembe lehet venni nem csupán a vállalkozás teljes forgalmát, amely – még ha hozzávetőleges és hiányos is – információval szolgál a vállalkozás méretéről és gazdasági erejéről, hanem e forgalomnak a jogsértés tárgyát képező termékekből származó részét is, amely tehát a jogsértés terjedelméről nyújt tájékoztatást (lásd ebben az értelemben: 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 257. pont; 2014. november 12-i Guardian Industries és Guardian Europe kontra Bizottság ítélet, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 54. pont), a többi tényezőhöz képest nem szabad

aránytalan jelentőséget tulajdonítani az említett forgalomnak (2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 257. pont).

165 Másrészt, ahogyan az a jelen ítélet 150. pontjából kitűnik, a Pometon és a Winoa a Törvényszék által vizsgált tényezők összességére tekintettel eltérő helyzetben vannak.

166 Ennek alapján, a jelen ügy összes körülményére figyelemmel meg kell állapítani, hogy e körülmények igazságos értékelésének minősül a Bizottság által kiszámított alapösszegre további 83%-os csökkentés alkalmazása. Következésképpen a Bíróság a Pometonnal szemben kiszabott bírság összegét 2 633 895 euróban állapítja meg.

## A költségekről

167 A Bíróság eljárási szabályzata 184. cikkének (2) bekezdése értelmében, ha a fellebbezés megalapozott, és a Bíróság maga hoz a jogvita kapcsán végleges határozatot, a Bíróság határoz a költségekről.

168 Ugyanezen szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése, amelyet e szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, akként rendelkezik, hogy a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Ugyanezen szabályzat 138. cikkének (3) bekezdése értelmében azonban részleges pernyertesség esetén a Bíróság elrendelheti a költségeknek a felek közötti megosztását, vagy határozhat úgy, hogy mindegyik fél maga viselje saját költségeit.

169 A jelen ügyben először is, mivel a Pometon részben pernyertes lett a fellebbezési eljárásban, úgy kell határozni, hogy a felek maguk viselik az ezen eljárással kapcsolatban felmerült saját költségeit.

170 Másodszor, mivel a Törvényszék előtti eljárásban mindkét fél részlegesen pervesztes lett, kötelezni kell őket az ezen eljárással kapcsolatban felmerült saját költségeik viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

**1) A Bíróság az Európai Unió Törvényszéke által 2019. március 28-án hozott Pometon kontra Bizottság ítélet (T-433/16, EU:T:2019:201) rendelkező részének 2) és 4) pontját hatályon kívül helyezi.**

**2) A Bíróság a fellebbezést az ezt meghaladó részében elutasítja.**

**3) A Bíróság az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT.39792 – „acél koptatóanyagok” ügy) 2016. május 25-én hozott C(2016) 3121 final bizottsági határozat 2. cikkében a Pometon SpA-ra kiszabott bírság összegét 2 633 895 euróban állapítja meg.**

**4) A Pometon SpA és az Európai Bizottság maguk viselik mind a jelen eljárásban, mind az elsőfokú eljárásban felmerült saját költségeiket.**

Aláírások